

DOMOVINA

Štev. 1.

DRŽAVNA
LICEJSKA KNJIŽNICA
V LJUBLJANI

V Ljubljani, 4. januarja 1918.

Leto II.

Jugoslov. dem. stranka

sklicuje

za nedeljo, dne 5. januarja 1919

I. sestanek zaupnikov vseh krajevnih organizacij (političnih društev) JDS.

Sestanek se vrši

v vel. dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani.

Začetek ob 9. uri dopoldne

s tem-le

dnevnim redom:

- 1.) Zaupno poročilo o splošnem političnem položaju.
- 2.) Posvetovanje o kandidatih JDS. za državno veče in za pokrajinski svet.

Na sestanek imajo dostop zaupniki krajevnih organizacij (političnih društev — na vsakih 50 članov en zaupnik), vsi strankini državni in deželni poslanci in vsi člani izvrševalnega odbora.

II. sejo izvrševalnega odbora JDS.

Seja se vrši

v dvorani mestnega magistrata v Ljubljani.

Začetek ob 3. uri popoldne

s tem-le

dnevnim redom:

- 1.) Poročilo načelstva.
- 2.) Poročilo o splošnem političnem položaju.
- 3.) Določitev kandidatov JDS. za Državno veče in za Pokrajinski svet.
- 4.) Poročilo zunanjih odbornikov o organizaciji stranke.
- 5.) Nadomestna volitev dveh članov izvrševalnega odbora v strankino načelstvo.
- 6.) Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 28. decembra 1918.

Za načelstvo JSD.:

Dr. Ivan Tavčar.

Josip Breznik.

Za čast našega rodu.

Zlato se skuša v ognju, pravi prijatelj pa v nesreči pravi pregovor in mi bi rekli: narodi pa se skušajo v vojski. Kakšen sloves bo dobil kak narod v teh časih, takšnega bo imel za vse bodoče čase. Tako bodo n. pr. Nemci za vse čase nosili pečat barbarov, roparjev in morilcev, Madžari bodo znani kot zločinci, tatovi in nasilneži, Bolgari bodo za vselej dokaz izdajalcev, nehvaležnih in lopovov, Italijani bodo sloveli kot največji strahopetci, bojazljivci in zahrbitelji, Srbi bodo slavni za vselej kot največji junaki, bojevniki in svobodci in neomajani svoji ljubezni do domovine, Francozi bodo spoštovani kot močbeseda, visoko kulturni narod, ki pa je sprejel boj za pravo stvar. Angleži bodo občudovani zaradi svoje vstrajnosti, zmožnosti organizacije in svetovne politike, Amerika si je pridobila svetovno slavo s svojim nastopom, da se je zavzela za pravico in je s svojimi tovarni usvarila

sredstva, ki so zmagala. Čehi so pridobili ugled pred celim svetom s svojo organizacijo in zavednostjo; njih legije so se bile na vseh bojiščih za domovino.

Kaj pa mi? Kako slavo bomo odnesli iz te vojne? Kaj bo rekel svet o nas? ... One slave, ki so jo imele naše čete v avstrijski armadi, ne maramo. To je sramota, ne slava. Kaj naj torej storimo, da bomo ob sodnem dnevu prištet med pravične? Kako naj dobimo spoštovanje pred svetom. S čim naj povznesemo čast slovenskega imena? Mi smo narod zdrav, hraber in zaveden. Vemo, da imamo svojo domovino, ki je v nevarnosti. Rešimo jo samo, če pokažemo svetu, da jo hočemo sami rešiti. Mi ne smemo dobiti imena beračev, ki čakajo na tuje darove. Pokažimo svetu, da po naših žilah teče naša kri. Svet mora nas videti, slišati o nas, potem bo nas spoštoval. Sedaj je čas, da rešimo čast svojega rodu.

Za Koroško se zbirajo legije prostovoljcev. Tu gre za čast našega imena — za vse čase! Pokažimo koroškim Nemcem in celemu svetu, da ne pustimo nekaznovano mučiti naših ljudi na Koroškem! Ne dopustimo, da bi podivjane tolpe uničevale domove našemu ljudstvu in teptale našo zemljo. Če si ne bomo znali sami vzeti in sami varovati naše zemlje, je tudi ne zaslužimo, da jo dobimo. Zato je dolžnost vsakogar, kdor čuti v sebi le malo ponosa, da vstopi v prostovoljsko legijo. Branimo svojo zemljo!

Nemška grozodejstva na Koroškem.

Koroški Nemci so prelomili dano besedo. Na željo in prošnjo njihovega škofa Hefterja je Narodna vlada v Ljubljani odločila, naj o božičnih praznikih na Koroškem počiva orožje in z njimi vsa vojaška podvzetja. Nemci pa so na svoj stari lažnjivi in goljufivi način prelomili svojo besedo. V božičnih praznikih so se pripravljali okoli Sv. Pavla v Labudski dolini. Nemški kmetje so se pod vodstvom civilno oblečenih nemško-avstrijskih častnikov oboroževali in zbirali. Ko se jih je dovolj zbralo in so tudi od raznih krajev v Labudski dolini dobili pomoč, so napadli Št. Pavel. Vnel se je boj, ki je trajal več ur. Jugoslovanska posadka, broječa 74 Srbov, je streljala s strojnimi dokler ji ni zmanjkalo municije. Nemški veliki premoči se je posrečilo zavzeti Št. Pavel. Ujeli so nadporočnika Jurka in poročnika Stosiča ter ju napol naga tirali po trgu, da jih odpeljejo v Celovec. Tja so tudi tirali vsi srbsko posadko. Prejeli pa so srbskim častnikom in vojakom pokradli vse, kar so imeli. Nemška družina je divjala kakor zbesnela. Vdrli so v samostan ter odpeljali nemške menihe. Na padli in zaprli so slovenskega župana Zorčaka ter ga odvedli proti Celovcu. Arretirali so tudi postajenačelnika Koroške in davkarja, ter ju psovali in zasramovali. Nemška družina je tudi zasramovala slovenski poštni uradnik Podražaj in Dimic. Druhal je vpil: »Mi nimamo nobenega cesarja, nobene oblasti, nam se ne more zgoditi ničesar!« Največjo

težavo se je postajenačelniku in poštnima uradnicama posrečilo dospeti v Ljubljano.

Iz Labudske doline so nemške čete napadle Sp. Dravograd, toda naši slovenski vojaki so Nemce porazili in nagnali nazaj. Takšna zlodejstva se zdaj godijo na Koroškem.

Naša Narodna vlada pa je vse te stvari le gledala in skušala s papirnati protesti doseči to, kar se da doseči le z močjo in vojaško silo.

Da se vsaj nekaj stori, sklicali so na Novoga leta dan v Ljubljani komisar za Koroško Fr. Smodej in dr. Müller iz Celovca shod, na katerem so natančno slikali obupen položaj našega tamošnjega prebivalstva, ki ni varno pred nemškimi tolpmi in pa vojaštvom, katerega število se ceni na 6000.

Na shodu je bilo sklenjeno ustanoviti prostovoljsko legijo za rešitev Koroške ter se je takoj izmed zborovalcev vpisalo v isto par sto fantov in mož. Vpisovanje se nadaljuje v Ljubljani v belgijski vojašnici ter se oglašajo fantje in možje v velikem številu, da rešijo našo zemljo iz rok grabežljivih Nemcev.

Prekmurje oteto!

Vesele vesti prihajajo iz krajev, kjer prebivajo ogrski Slovenci. Naše jugoslovanske čete so zavzele že vse ozemlje med Muro in Dravo, kjer prebivajo ogrski Slovenci.

Dne 24. decembra so naše čete zavzele trdnjavo Čakovec (Czakaturnija). Od tam so pomnožene s srbskimi oddelki in jugoslovanskimi mornarji prodirale na vzhod, na severovzhod in na sever ter so v malo dneh zavzele celo Medjimurje do izliva Mure v Dravo. En naš oddelek je dne 27. decembra prekorčal celo Muro pri Razkrižju in je zasedel na ogrski strani nekaj vasi. Ogrji so se takoj zbrali in so po vročem boju potisnili naše nazaj čez Muro. Ogrji so bili v veliki premoči napram naši četi, ki je štela samo 15 mož. Naši so se nad Ogrji maščevali in so napadli drugi dan skoro vse zajeli.

Iz Medjimurja so naši prodirali zadnje dni preteklega tedna v Prekmurje in so v petek zjutraj, dne 27. decembra zavzeli Lendavo, ki je najvažnejše središče Prekmurja, nadalje 28. decembra Belotince in druge važnejše trge in kraje. Stotnik Jurišić je v soboto dne 28. decembra s četo mornarjev zavzel drugo večje mesto Soboto (Mura Szombat) in jo je dne 29. decembra odkorakal dalje proti severu. Zasedenje Medjimurja in Prekmurja se vrši večinoma brez večjih bojov. Ogrskom vojaštvu je uspelo večini zbežalo dalje proti vzhodu, medtem ko ibi ni

Našim četam je prišlo v roke mnogo dragocenega plena. Dobili smo več topov in strojnih pušk. V Lendavi so naši odvzeli Ogrom nad 6000 pušk in so dobili v roke za 36.000 K srebrnega denarja. Velike so tudi zaloge živil, ki so prišle našim v roke. Ogrji niso mogli spraviti nešteto živine in ne drugih dragocenosti na ogrski strani. Naš sunek v tedraj je bil precizno in naglo izveden, da Ogrji niso mogli misliti na drugo, nego da zbežijo s golim življenjem.

Ljudstvo sprejema in pozdravlja jugoslovansko vojaštvo kot svoje rešitelje in jim gre povsod na roko. Generala Maistra so prosili prekmurški Slovenci, naj pošlje na Prekmurje slovenske učitelje in uradnike.

Ljudstvo prekmurško, veren in nepopačen slovenski rod vzklika in joka veselja, da je oteto stoletnih verig ogrskega suženjstva. Prebivalstvo hiti od vseh strani v kraje, kjer je vojaštvo nastanjeno, pogošča vojake in poljublja častnikom v globokem spoštovanju in hvaležnosti, plašče. V cerkvah pa se vršijo zahvalne službe božje.

Italijansko nasilje.

Vedno bolj divjajo proti Slovincem Italijani, rojeni na primorskih jugoslovanskih tleh, lepo v varstvu italijanskega vojaštva. Kaže se to pred vsem v Trstu, v Gorici, v Zadru in drugih večjih krajih. Poseno hudo pa je v Trstu, kjer je surovost italijanske fakinaže v družbi z italijansko oblastjo priklopila do vrhunca. Te dni so navalili na tiskarno »Edinosti« in napravili tam ogromno škodo. List »Edinost« izhaja na majhnem formatu, more prinašati samo navadna poročila, kolikor jih dopuščajo strogi italijanski cenzorji, in drugega nič. Niti besede ne piše proti Italiji in italijanski okupaciji. Pa tak surov naval. Ti italijanski ljudje, med njimi dosti poitalijančencev, nastopajo torej proti Slovincem iz samega sovraštva in italijanska oblast v Trstu to lepo mirno trpi. Niti ne zgane se v varstvo Slovencev. Iz tega se pač vidi, kaka bridka usoda čaka primorske Slovence, ako bi prišli pod Italijo. Naskočili so potem škofovo palačo. Škof dr. Karlin je Slovenec. To zadošča, da so se zagnale italijanske barabe na palačo in tam razbijale in plenile, kričoč: Dol s škofom! Ven s škavi! Škofu so grozili s smrtjo in zahtevali, da mora takoj zapustiti svoje mesto, hoteli so, da mora stopiti na balkon in pred divjo množico zaklicati: »Eviva l'Italia!« To so sramotni italijanski čini, to so reči, ki bodo gromko odmevale na mirovni konferenci. — Italijani kričijo, da je vse Primorje italijansko, da je vse, kar je slovanskega v tem Primorju, le umetno delo avstrijskega potujčevanja. Take neumnosti jim blodi po glavi. Poglejmo Istro! Tam prebiva okoli 305.000 Hrvatov in Slovencev in le okoli 100.000 Italijanov (med Italijani je polovica slovanske krvi), to je po ljudskem štetju, v resnici pa je Italijanov komaj 60.000. Kar izkazujejo oni čez to število, so ukradli, da bi jih bilo več. — Iz Dalmacije prihajajo poročila, da Italijani prodirajo vedno bolj na jugoslovanska tla. Sedaj so zasedli tudi Knin.

Prebivalstvo protestira. Dalmatinci vedno povsodi navdušeno pozdravljajo ameriške in francoske ladje, ki prihajajo v dalmatinska pristanišča. Poveljnikom sporočajo o nasilstvih Italijanov in o neznosnih razmerah pod italijansko oblastjo. Francozi in Amerikanci simpatizirajo z Jugoslavi, nosijo ponosno jugoslovanske kokarde in poveljniki poročajo o dogodkih v Dalmaciji na višja mesta. Upamo, da bo to poročanje uspešno. Iz Ženeve poročajo, da bo francoski general Veral prevzel višje poveljstvo nad ententnimi četami v Dalmaciji in Črni gori. Tudi v Črno goro so prišle ententne čete. Črnogorci niso nič zadovoljni, da je to vojaštvo po večini italijansko, ker vidijo v tem propagando za kralja Nikito, katerega so Črnogorci odstavili. — V goriškem okraju so šole zaprli, na Krasu so uvedli že poduk laščine za par ur. Slovenske občine morajo iskati občinske tajnike, zmožne italijanskega jezika. — V Krmini so bili prignali iz Gorice vse polno ljudi, ki so jih tam internirali, v glavnem seveda Slovence, pa tudi nekaj Italijanov, ki niso našli milosti pri italijanski oblasti, pri kateri jih sumničijo italijanski domačini. Z Goriškega so med interniranci: podpolkovnik Rois, dr. Podgornik, Ubald Konjedic iz Plavi, sodni svetnik Komavec, deželna uradnika Gorkič in Podgornik, nadporočnik Lenarčič iz Števerjana, poročnik Klanjšček, tudi od tam, kurat Ivanič iz Šebrelj, poročnik Jelinčič s Trnovega, praporščak Planinšek z Oslavja, nadporočnik Lenarčič iz Kojškega, vadniški učitelj Jurdane iz Gorice, več redarjev itd. Med internirani je tudi mnogo Idrijčanov: Ludvik Goli, Janko Gruden, Ferdo Vončina, R. Zazula, Josip Didič, Gabrijel Novak, Bogomir in Viktor Sinkovec, Dimitrij in Pavel Lapajne, Dušan Lapajne, Božidar Levstik, Ignac Brenčič, Viktor Dežela, Václav Helmich. Nekatere so izpustili. — Iz Idrije poročajo, da je šel neki tamošnji trgovec po živila v Italijo, ker so Italijani v Idriji toliko pripovedovali, kako da je pri njih doma vsega v izobilju. Šel je daleč po Benečiji in preko nje, ali dobil ni ničesar. Slišal je tam samo zabavljanje, da še vedno ni konec vojne. Domov je prišel prazen, niti za eno krono blaga ni prinesel s seboj. Stroške pa je imel velike. Iz Spodnje Idrije poročajo, da je bilo samo nekaj srečnih ljudi, ki so dobili nekoliko živila pri Italijanih, pa precej drago: sladkor po 11 K 20 v, kava po 38 K, fižol po 7 K, argentinsko meso po 18 K, riž po 2 K, moke nič, hlebček kruha za vsako osebo 600 g za štiri dni po 40 vinarjev. Vse prebivalstvo težko prenaša italijansko moro, vse si želi svobode, vse vsklika: Pod Italijanom nočemo ostati, rajše smrt nego italijansko jerobstvo! — Tudi na Korškem prodirajo Italijani. Tako poročajo, da jih je prišel v Beljak menda en bataljon. —

Italijansko časopisje laže nesramno dan na dan, kako da v zasedenem ozemlju slovensko prebivalstvo simpatizira z Italijani in se počuti srečno pod novo oblastjo. Tako hočejo prevarati javnost in iti s takimi lažmi na mirovno konferenco, da bi toliko lažje pridržali ozemlje, katero so okupirali. Ali tudi naši zastopniki bodo tam in govorili bodo odkrito in pravično, da je zasedeno ozemlje jugoslovansko in mora ostati jugoslovansko, ker to hoče in zahteva vsa Jugoslavija, v prvi vrsti seveda prebivalstvo na tem ozemlju samo. In naš mladi regent Aleksander je svečano izjavil: »Niti pediti jugoslovanske zemlje ne sme ostati pod tujo oblastjo.« — Na boji, Jugoslavi, za naša sveta tla, da jih otmemo izpod italijanske pete!

Občinski volilni red v češkoslovaški državi.

Ustavna komisija Narodne skupščine Čehoslovaške države pretresaya ravnokar osnutek novega občinskega volilnega reda. Ta osnutek opušča dosedanje podlago volilnega reda in predlaga popolnoma nova določila za volitve v občinski odbor in sicer enak volilni red za vse občine čehoslovaške države brez izjeme tudi za Prago. Ne dela razlike med industrijskimi in kmečskimi občinami; le nekatere točke v osnutku imajo ozir na potrebe manjših kmečkih občin. Volilna pravica je splošna, enaka in tajna z načelom sorazmernega zastopstva. Volilec je vsak občan, ki je državljan čehoslovaške države, moškega ali ženskega spola, ki ima vse državljanske pravice, če je dopolnil 24. leto in prebiva v občini najmanj 1 leto. Izvoljeni morejo biti v občinski odbor vsi volilci, ki so dopolnili 30. leto in stanujejo v občini najmanj 3 leta. Število žensk v občinskem odboru ne sme presegati polovice vseh članov občinskega odbora. Županom, podžupanom in članom starejšinstva morejo biti izvoljeni pa le moški. Član volilne komisije pa je lahko vsak volilec, moški ali ženska brez ozira na starost in če tudi v občini 3 leta ne stanuje.

Volilne pravice nimajo oni, ki jim je sodišče vzelo pravico prosto razpolagati s svojim premoženjem, oni, ki so na dolgu kak javen občinski davek, oni, ki niso v pravem času položili občinskih računov, oni, ki so bili obsojeni radi kakega zločina, pregreška

Habsburgovci.

Vsled obilega gradiva smo se malo zakasnili z razpravo o Habsburgovcih, ki smo jo bili obljubili našim čitateljem. Rekli smo že zadnjič, da cela knjiga o Habsburgovcih še ni napisana, pa ne za to, ker bi morebiti manjkalo gradiva, ampak zato, ker ga je preveč; šele zdaj, ko bo mogoče vse po resnici povedati, se bo pisala prava zgodovina, ki bo pokazala narodom, v kakšni grozni zmoti so živeli.

Habsburgovski rod je izhajal iz Švice. Kakor veste, je bil eden prvih bolj znanih »junakov« te rodbine Rudolf Habsburški. Seveda so bili Habsburgovci že pred njim, pa takrat še niso bili po »božji milosti«. Ker nas sveto pismo uči, da je Bog ustvaril prvotno samo dva človeka, smotorej vsi ljudje enaki in tudi Habsburgovci niso prišli na kak drug način na svet. Ampak oni so si znali pomagati. V srednjem veku, ko ni bilo nikakega reda, so bili takozvani klativitezi; to so bili ljudje, ki jim ni bilo do dela, ampak so si iz mečem delali pravico. Gotovo poznate zgodbe o »raubriterjih«, t. j. o razbojniških vitezih, ki so plenili in razbijali sosedne gradove. Iz takih vrst so izhajali Habsburgovci. Začetniki takih rodbin so bili navadni obcestni roparji. Takrat namreč še ni bilo takih, kakor danes, večinoma

so šle ceste ob rekah. Tam so vozili vozniki in kupci blago iz kraja v kraj. Tak roparski vitez je torej zasedel kak kraj, kjer je bila dolina ozka, tako da se voznik ali kupec ni mogel umakniti, in tam je prežal na potnike. Imel je navadno nekaj roparjev okoli sebe in se jim je tako brez dela dobro godilo. Prebivali so v skalah in počasi so si utrdili svoja gnezda. Tako so ti roparji - začetniki večine »plemenitih« družin. Pozneje so namreč kupci in trgovci že vnaprej plačali roparju nekaj odškodnine, da so imeli prosto pot. Ropar jim je za denar dal cele svoje straže do prihodnje postaje, da je tako varovali svoj kredit in se ubranili konkurence. Na ta način so začeli zasti gradovi, ker se je bivši obcestni ropar nastanil na kraju, kjer mu je bilo najugodnejše. Ker pa je imel ropar orožje in svoje pomagače, je lahko strahoval celo okolico, podvrgel si je cele vasi in kmetje so mu morali delati. Tako je nastal njegov moč in je postal »gospod« celega okraja. Iz roparja je postal graščak in iz graščaka plemič. Ker je namreč nemški cesar potreboval ljudi za boj — je tem mogočnejšem delil razne naslove (grofi, baroni) in tako je nastalo pleilstvo. Tako so nastali tudi Habsburgovci. V Švici ob reki Aar, kjer je bilo pravugodno za roparski posel, so bili ugnježdili. Kdo je bil prvi Habsburgovec, se ne ve; vsled velikega kljukastega nosu, ki je bil pravi

znak vsakega Habsburgovca, so bili nekateri mnjenja, da je bil mogoče to tak Žid, ki se je klatil po teh krajih in je začel svoj »kšeft« s tem, da je dl kupce in popotnike. Ta prednik je torej postavil gradič »Habichstsburg«, to je po naše »Kragulje gnezdo«, kar je zelo primerno ime za take zgradbe; kakor kragulj čaka na vrhu drevesa, kje se bo kaj pokazalo, da pojde kras. Tako je tudi prvi Habsburg čakal z malo občestno roparsko tolpo na svojem gradu na potnike, da pride kdo mimo po cesti ali po reki. Ker je bilo to na važnem prometnem kraju, si je kmalu opomogel in rod »kraguljev« je narastel. Ubogi Švicarji! Ker je bilo eno »kragulje gnezdo« premalo, so jih začeli staviti še po drugih krajih. Tako so zavladovali nad švicarskimi pokrajinami. V svoji požrešnosti so se kmalu začeli klati med seboj, brat proti bratu, pri čemer so rabili svoje oborožene hlapce. Ljudstvo pa je moralo delati in trpeti. Razpasli so se »plemeniti« gospodje po gradovih in narod je izgubil svoje svobodo. Ampak Švicarji so bili svobodoljubni ljudje in so se počasi začeli združevati, da bi se iznebili habsburgovske zalege. Iz teh bojev imamo dve zanimivi zgodbi, ki nam kažeta, kako so hrabri Švicarji branili svoje domovino. Habsburgovcem namreč ni bilo dovolj, da so ljudem pobrali njih imetke, zahtevali so tudi časti. Imeli so svoje uradnike

ali prestopka radi dobičkaželjnosti, oni ki uživajo stalno ubožno podporo, oni, ki so prišli v konkurs in vojaki v aktivni vojaški službi.

Izvoljeni ne morejo biti občinski uradniki in uslužbenci in pradniki vseh višjih upravnih uradov, ki imajo nadzorovalno oblast nad občino. V občinskem svetu ne morejo istočasno sedeti oče in sin, bratje, tast in zet. Osnutek volilnega reda predlaga volilno dolžnost, ki oprošča le zdravnike, uradnike in uslužbence javnega prometa, pošte, brzojava in telefona in bolnike. Izvolitev zamo-rejo odkloniti le ženske, osebe stare nad 60 let, bolni in oni, ki so bili cel čas zadnjih dveh volilnih dob člani občinskega odbora.

Število članov občinskega starejšinstva, sledeče: v občinah z manj kot 200 prebivalcev naj šteje občinski odbor 9 članov, v občinah do 500 prebivalcev 12, do 1000 prebivalcev 15, do 1500 prebivalcev 18, do 2000 prebivalcev 24, do 5000 prebivalcev 30, do 10.000 prebivalcev 36, do 20.000 prebivalcev 42, nad 20.000 prebivalcev 48, nad 50.000 prebivalcev 60 in končno za glavno mesto Prago 100 članov občinskega sveta.

Število članov občinskega starejšinstva, vstevši župana in namestnika ne sme prese-gati ene tretjine števila članov občinskega sveta.

Volilni seznam v edinem volilnem razre-du po abecednem redu sestavi župan, rekla-macije pa rešuje poseben nadzorovalni urad. V občinah z nad 2000 volilci more župan v soglasju z nadzorovalnim uradom po po-trebi napraviti več volilnih okrajev in za te okraje napraviti posebne volilne sezname.

Volitev občinskega odbora izvrši se ved-no v nedeljo od 8. ure zjutraj naprej in vodi volitev komisija, katere predsednika in pod-predsednika imenuje nadzorovalni urad, čla-ni komisije so zastopniki volilnih strank in konceptni občinski uradnik. Da je glasov-nica veljavna, ima biti oddana na uradno predpisanem obrazcu, poleg tega ima biti pred oddajo po članu volilne komisije pre-skrbljena na robu z uradnim pečatom.

Volitev se vrši na podlagi sorazmernega zastopstva. V občinah z manj kot 1000 prebi-valcev vrše se volitve na tej podlagi le tedaj, če v teku 8 dni od dneva, ko so razpoloženi volilni imeniki za to zaprosi vsaj ena četrti-na vpisanih volilcev. Drugače se vrši volitev na podlagi razmerne večine in ona stranka, ki je pri volitvi podlegla, vendar pa so njeni kandidati dobili vsaj eno četrtino oddanih glasov, ima pravico do namestnika župana in pa do dveh članov občinskega odbora, ki jih imenuje iz svoje srede.

Najpozneje dvajseti dan pred volitvijo imajo biti kandidatne listine predložene žu-

panu, pri čemer je določeno, da smejo biti ženske postavljene v kandidatne listine po vrsti le na sodih številkah tedaj na 2. 4. 6. mestu itd. Kandidatno listo mora podpisati najmanj 20 volilcev, vedno pa trikrat večje število volilcev, kakor pa je število kandi-datov na listi.

Oni volilec, ki je prvi podpisan, je po-oblaščenec dotične volilne skupine in zastop-a kandidatno listino pred uradom. Noben kandidat ne sme biti na dveh ali več listah in bi bila v tem slučaju njegova kandidatura neveljavna.

Župan opremi kandidatno listo z zapo-redno številko in z imenom volilne skupine, ki je tozadevno listo predložila, da vse kan-didatne liste v tisk in dostavi vsem volilcem vse kandidatne liste na enak način tiskane. Volilec je opravičen kandidatno listo s pre-črtanjem kakega imena spremeniti, ni pa upravičen sestaviti glasovnice sam iz raznih kandidatnih list.

Po končani volitvi ugotovi volilna ko-misija predvsem število glasovnic, oddanih za posamezne kandidatne liste, brez ozira na to, če imajo glasovnice vse kandidate dotične liste ali pa le nekatere. Nato šele seštejejo glasove, oddane za posamezne kandidate in razdele število mandatov med volilne stran-ke na ta način, da se število vseh za vse stranke oddanih veljavnih glasov deli s šte-vilom mandatov, ki se zviša za enega. Šte-vilo, ki je najbližje rezultatu, je potem volil-no število. S tem številom deli se potem šte-vilo za vsako kandidatno listo oddanih gla-sov in se dodeli vsaki volilni skupini toliko mandatov, kolikokrat je volilno število zapo-padeno. Ako niso na ta način oddani vsi mandati, odkaže se preostali mandat oni sku-pini, ki izkazuje pri deljenju največji osta-nek. Izvoljeni so pa oni kandidati, ki so do-bili na eni in isti kandidatni listi največ gla-sov. Če pa je število glasov pri vseh kandi-datih na isti listi enako, so izvoljeni kandi-dati po vrstnem redu.

Naj podam primer: Izvoliti je treba 60 občinskih odbornikov. Volitve se udeležijo 4 stranke A, B, C in D. Število veljavnih gla-sov znaša 15.650. Volilno število se dobi na ta način, da se deli število oddanih veljavnih glasov 15.650 s številom mandatov 60 zviša-nim za 1, tedaj z 61.

$$15.650 : 61 = 256'5$$

3 45

400

340

35

Volilno število je tedaj 257. Od celotnega števila oddanih veljavnih glasov so dobile stranke:

A	8540
B	3360
C	2820
D	930

Da se dobi število mandatov, ki pripa-dejo posameznim strankam, treba je deliti število za posamezno stranko oddanih ve-ljavnih glasov z volilnim številom tedaj:

A	8540 : 257 = 33
	830
	69
B	3360 : 257 = 13
	790
	19
C	2820 : 257 = 10
	250
D	930 : 257 = 3
	159

Ker pa je s tem zasedenih le 59 manda-tov, dobi preostali mandat stranka C, ki ima največji ostanek 250.

Dobijo tedaj stranke A 33 mandatov, B 13 mandatov, C 11 mandatov in D 3 man-date.

Župan in njegov namestnik se volijo z nadpolovično večino glasov. Člane starejšinstva pa volijo stranke sorazmerno številu svojih mandatov. Če se izprazni med po-slovno dobo kak mandat, pride na vrsto kan-didat iste stranke, ki je dobil pri volitvi naj-več glasov.

Podoben volilni red, v kolikor se tiče kandidatnih list in sorazmernega zastop-stva ima mesto Ljubljana. Seveda pa volilna pravica ni enaka, temveč se je volilo po vi-šini davka in v treh razredih in je poleg tega pluralna, t. j. vsak volilec v prvem in drugem razredu ima volilno pravico tudi še v tretjem razredu, kjer je volilec vsak 24 let star državljani. Tudi ženske, davkoplačevalke in one, pripadajoče gotovim izobraženim stanovom, so imele volilno pravico. Volilni red je bil prirojen na ta način in v ta na-men, da bi dr. Šusteršič zavzel takrat na-predno Ljubljano.

Volilni red za druge občine na Kranj-skem sloni tudi na podlagi treh razredov po višini davka, ki ga plača in v 3 razredu je volilna pravica pluralna, t. j. v tem razredu voli vsak volilec prvega ali drugega razreda še enkrat. Za zmago pa zadostuje že soraz-merna večina, t. j. tisti kandidati, ki so do-bili največ glasov, so izvoljeni, ne glede na to, ali so dobili nad polovico vseh oddanih glasov.

Vsekakor je nujno potrebno, da se tudi pri nas čim preje izpremeni dosedanj občin-ski red in sicer na tak način, kakor bo ve-ljal v Čehoslovaški državi, ker le tak odgo-varja današnji dobi demokratizma.

Politični pregled.

— Drobne politične vesti. Zagrebški žu-pan dr. Srkulj je izdal na prebivalstvo oklie proti italijanskemu nasilju po-udarjajoč, da se godi Jugoslovanom na zase-denem ozemlju še mnogo slabše kakor pa pod Nemci in Madžari. Prihodnjo nedeljo bo v Zagrebu velika manifestacija proti itali-janski grabežljivosti. — Regent Aleksan-der pride v Zagreb najbrže še ta mesec. Stanoval bo najbrže v palači grofice Burati-jeve na Katarinjskem trgu. — Na Reki se pripravljajo za oboroženi odpor proti Jugo-slaviji. Italijani nabirajo prostovoljce. Puške in strojnice so dobili iz Italije. — Nemška hranilnica v Brežicah je prodala svoj ho-tel brez dovoljenja Narodne vlade. Zato se je prodaja razveljavila. — O boljševiki in njihovem gospodarstvu v Rusiji se poroča zopet, da so docela dogospodarili. Za edino rešitev smatrajo še mednarodno revolucijo in so v to svrhu že razvili široko propagan-do. V inozemstvu se razpravlja o tem in prevladuje mnenje, da je mogoče ubiti boljševizem samo s tem, da se odpošlje velika ar-mada v Rusijo. — Španija da na razpo-lago zavezniškim državam vse trgovske

>fogte«, nekake pomagače, ki so mučili ubogo ljudstvo: eden najbolj znanih je bil n. pr. Gesler. Ta je dal postaviti, v mestu na drugo habsburgovski vojvodski klobuk, ki se mu je moral vsak odkriti. Tako daleč so že takrat prišli v svoji ošabnosti bivši ob-cestni roparji, Švicarji se niso radi pokorili. Toda vsak je bil strogo kaznovan, kdor ni klobuku skazal časti. Prišel pa je mimo tudi Viljem Tell, ki je bil znan, kot dober strelec. Tell je bil svobodoljuben Švicar, ki je sovražil Habsburgovce. Imel je s seboj svojega sinčka in — se ni hotel odkriti. Straža ga je prišla in fogt — ga je obsodil, da mora za kazen ustreliti jabolko z glave svojega sinčka. Tell je bil dober strelec — takrat se je streljalo še na lok — in dasi se mu je roka tresla, je srečno sestrelil jabolko, ne da bi bil ranil svojega otroka. Geslerja je jezilo, ker je mislil, da bo Tell zadel svo-jega otroka in je dal Tella zapreti. Toda, ko so peljali Tella v čolnu čez jezero v podzem-sko ječo — je skočil iz čolna in se je rešil. Začelo se je združevanje švicarskih kmetov za osvobodilni boj. Na lepi zeleni trati Rütli so si ponoči možje prisegli, da se bodo hra-bro borili za svobodo. Občine so se združile

v skupno vez in ponoči so po gozdih pri-pravljali boj proti habsburgovskim trinogom in njih pomagačem.

L. 1386. je prišel odločilen čas. Habsbur-govec Leopold je pripeljal svoje »viteze«. Bili so vsi v železju in v oklopih. Švicarji pa so bili za silo oboroženi. Ko sta si stali obe vojski nasproti, se je vrgel junaški Švicar Winkelried med viteze in sedem sulic je predrlo njegovo telo. Toda s tem je nastala vrzel med vitezi, Švicarji so se vrgli vanje in so jih popolnoma potolkli. Tako so se Švicarji za vselej rešili Habsbur-govcev. Vdova tistega Leopolda, ki je padel v tej bitki, je prišla na Kranjsko — in je ži-vela pri Zatični, kot »gospa s pristave«. Po-kopana je v Zatični. Tako smo mi sprejeli, kar so bili Švicarji zapodili.

Habsburgovci so se bili med tem namreč priženili že tudi na Dunaj in so od tam širili svojo oblast tudi v naše kraje. Ker so jih iz-gnali iz njih rojstnega kraja — so drugod poskusili svojo srečo in res so se ukrcali ob važni trgovski poti — ob Donavi — in tam so se razmnožili kakor podgane. Kaj so po-čenjali, bomo o priliki zopet napisali.

ladje bivše avstro-ogrske države, ki so internirane v španskih pristaniščih. — Prekmurje in Međimurje so zasedle jugoslovanske čete. Do manjših bojev je prišlo samo pri Kraljevcu. — Predsednik Wilson je prišel v Rim 3. t. m. in bo dne 10. t. m. že odpotoval v Ameriko, ako se ne zgodi kaj posebnega dotle. — Grob atentatorja Gavrila Principa, ki je ustrelil nadvojvodo Frana Ferdinanda, so našli te dni ob cesti iz Terezina na pokopališče. Truplo prepeljejo v domovino. — Poljska vlada v Varšavi je odredila mobilizacijo vseh Poljakov. — Čehi so 1. t. m. zvečer zasedli mesto Požun.

Politične vesti.

== Ali mislijo zopet začeti? Vsa slovenska javnost se je oddahnila, ker je vendar prenehala strupena strankarska gonja. Naši voditelji in časopisi se skrbno izogibajo vsemu, kar bi moglo kaliti slovo v vrhovnih nabelih za našo rešitev. Toda nekaterim ljudem se skomina po starih časih beziškega politikovanja. Tako nam poročajo iz dolenskega Št. Ruperta, da je ondotni kaplan Hostnik zadnjo nedeljo preteklega leta napravil pridigo po starih vzorih ter hujskal proti časopisom, češ, da so vsi časopisi razun »Slovenca« in »Domoljuba« od škofa in papeža prepovedani, naj ne zaupajo ljudje lepim imenom »Domovina«, »Jugoslavija« itd. — Zaupamo v odkrito jugoslovansko politiko našega vrhovnega dušnega pastirja, da bo zabral podobne strupene pline po naših cerkvah.

== Zaslepljena zagrizenost. Na Notranjskem blizu demarkacijske črte se nahaja župnik, najhujši pripadnik Šusteršič - Lampetove stranke, ki se je izjavil, da je rajši pod Italijo, nego pod Jugoslavijo. Pa ne še to. Zraven tega še druge nagovarja k takim izdajalskim činom. Kam zapelje taka zagrizena strast. Se razume, da mu ljudje ne nasledajo. Narobe, če tudi prej strankarski nestrpnež, ga je ljudstvo radi njegove človekoljubnosti, da deluje res le za ljudstvo, nekako spoštovalo, a zdaj ga naravnost sovraži. In tak človek tudi drugega ne zasluži, saj on tudi svojega škofa kot duhovnik ne spoštuje in ne uboga.

== Zob za zob. Ker je vlada v Nemški Avstriji sklenila, da odpusti vse državne uslužbenca nenemške narodnosti in jim ustavi plače, tudi naši Narodni vladi v Ljubljani ni ostalo nič drugega, kakor da obrne kopje in postopa z Nemci in nemškutarji pri nas istotako. Prvi, ki je vzel metlo v roke, je poverjenik za finance. Ta je odslovil pred nekaj dnevi v zmislu vladnega sklepa pri uradih na Kranjskem, ki spadajo v njegovo področje, vse ljudi, ki niso naše narodnosti ali pa so ponemčurjeni. Škoda bi bilo papirja, ko bi hoteli navesti nemška in grdo popačena imena vseh, ki jih je doletela usoda. Vendar pa si ne moremo kaj, da bi izmed odslovljenec ne omenili finančnega svetnika Karla Pogačarja, čigar žena in otroci ne znajo nič slovenski, pač pa so člani nemških društev. In stric tega gospoda ni bil nikdo drugi — kakor blagopokojni, vrlo narodni ljubljanski knezoškof dr. Janez Zlatousti Pogačar. To je pa tudi tisto, vsled česar slovenskega človeka boli srce!

== Sumljivo. Italijanski list »Il Seccolo« je imel nedavno dopis iz Slapa nad Vipavo, kjer hvali ondotnega župnika, da je baje povabil italijanske častnike k šolski veselici in pri tej priliki izjavil, da je s prebivalstvom vred zadovoljen z laško okupacijo. Otroci so baje peli italijansko himno.

== Na naslov Narodne vlade. Brežiška nemška hranilnica je prodala svoj hotel »Nemška hiša« pred par dnevi brez soglasja vlade, kar bi bila dolžna storiti po pravilih, za zelo nizko ceno. Vsled predloga poverništva za finance je Narodna vlada sklenila, zaukazati okrajnemu glavarstvu v Brežicah razveljavljenje te, javnim interesom, zlasti interesom slovenskih vlagateljev škodljive kupčije. K temu pripominjamo: Kakor slišimo z druge strani, ponujajo tudi merodajni krogi celjske mestne nemške hranilnice za nizko ceno svojo društveno hišo na prodaj, kar utegne biti ravnotako škodljivo za slovenske vlagatelje, zlasti mladoletne otroke.

Opozarjamo Narodno vlado na to, da veljavnosti teh kupčij ne bo pripoznala. Vendar se pa iz teh slučajev da sklepati, da vodstva nemških denarnih zavodov ne varujejo več interesov domačega prebivalstva in svojih vlagateljev Slovencev in je torej nujna dolžnost Narodne vlade, da se v javnem interesu tem činiteljem enkrat za vselej in povsod odvzame razpolaganje z naložbami slovenskega prebivalstva. Tudi glede vojnega posojila, katerega so ti zavodi vseskozi podpisali čez svoje moči in mnogo, gotovo ne soglašajo interesi ljudstva s škodljivimi tozadevnimi sklepi vodstev teh zavodov. Po došlih poizvedbah so te hranilnice po večini naložile vložen denar slovenskih strank pri centrali nemških hranilnic in so torej te naložbe izročene na milost in nemilost inozemstvu. Iz vsega sledi, da javni interes nujno zahteva, da se v tem oziru kaj ukrene.

== Italijani ne nameravajo demobilizirati. Švicarski listi poročajo, da noče Italija demobilizirati iz dveh vzrokov. — Boji se revolucionarnih nastopov vojakov, kadar se vrnejo domov in upajo z armado pritiskati na Jugoslovane. Želje Italije, da zaslužnji Jugoslovane, južne Tirolce in Orke, nikjer ne podpirajo. Italiji se ne bo posrečilo, da bi uničila mir, ker more italijansko ljudstvo vse druge skrbi, kakor vprašanje Splita in Bolcana.

== Nasprotstva med Italijani in Francozi. Švicarski listi poročajo po vesteh iz Pariza, da je nastalo med Francijo in Italijo precej globoko nasprotstvo. Napake so se storile na obeh straneh, ki groze, da se državi še bolj odtujita, če se ne bo pazilo. Francozi očitajo Italijanom pred vsem njihov prevelik apetit. Očitek, ki ga deli tudi veliko Angležev, da ne govorimo o Jugoslovanih, je deloma utemeljen. Več italijanskih aspiracij tiče francoske koristi. Italijani so zahtevali, ko so vstopili v vojsko, ureditev meja pri Nizzi in so tudi glede na Tunis stavili zahteve. Kdaj bodo zdaj od nas zahtevali Korziko? se vprašujejo Francozi s tisto ironijo, ki je navadna, kadar govorijo o Italijanih.

== Mirovna konferenca se bo začela najbrže dne 13. januarja t. l. Lloyd George in Balfour odpotujeta na konferenco sredi prihodnjega tedna.

== Mariborski občinski svet je razpuščen. Vodstvo občinske uprave je poverjeno komisarju dr. Pfeiferju. Mesto je mirno.

== Nemških surovosti na Koroškem ni ne konca ne kraja. Nemške tolpe divjajo in plenijo med Slovenci. Streljajo s puškami in strojnimi. Več ljudi je ranjenih in ubitih. Slovenci, poženimo to grdo druhal s slovenskega ozemlja!

== Uradnike nemške narodnosti odpušča. Narodna vlada v Ljubljani po vrsti, ker je Nemška Avstrija sklenila, da odstavi vse nenemške uradnike. Pri politični upravi na Kranjskem je odpuščenih 24 Nemcev, pri finančni oblasti 29.

Dopisi.

— Iz Trbovelj nam poročajo, da so tam na sveti večer lepo počastili svojega rojaka ministra dr. Alberta Kramerja. Priredili so mu podoknico z bakljado, čestitalo mu je zastopstvo občine in zastopniki raznih društev, zapeli so več pesem in našo narodno himno. Minister se je očitno ginjen zahvaljeval za lepo ovacijo.

Iz občine D. M. v Polju. V naši občini se je pred kratkim ustanovila krajevna organizacija JDS. Predsednikom je bil izvoljen Kavčič Franc, nadučitelj v pok. in posestnik v Polju; podpredsednikom Grad Franc, veletržec z vinom in posestnik v Kašlju; tajnikom Ivan Ravnikar, trgovec v Polju; blagajnikom Strah Franc, posestnik. Vevče; računskim preglednikom Benčina Janez, posestnik in mesar v Polju. Vsaka vas ima svojega zastopnika, ki je obenem odbornik organizacije. Priglasilo se je že dokaj članov. Opozarja se občane, da bo organizacija JDS zastopala le skrajno pravico in zmernost, ter se ne bo nobenega sililo k vstopu. Vendar se pristop toplo priporoča, ker je član organizacije lahko vsakdo, če gre v cerkev ali ne, če je delavec, kmet ali gospod, in naj bo vere te ali one, samo da se le drži na-

šega programa. Kmalu po ustanovitvi je imela naša organizacija v nedeljo, dne 22. decembra javen shod. Udeležba je bila naravnost sijajna. Govornika dr. Klepec in dr. Pestotnik sta nam jako temeljito razložila položaj naše države in program JDS. Zborovalci so ju tako zadovoljno ter s tako vnemo poslušali, da se nikdo ni predčasno odstranil, kogar ni klicala posebna stanovska dolžnost. Po sklepu so se zborovalci sestajali in čuli smo starega možička, ki je rekel: »Saj sem rekel, da mora biti tako, en gospodar in en vladar in da z republiko ne bo nič, pa saj se tudi v časopisih od republike nič več ne bere.« — Tega učinka pa se je zbal naš gosp. župnik, hud Sustercijanec. V nedeljo, dne 29. decembra pri prvi maši je zbral svoje strankarske talente ter je začel s prižnice označevati ljudstvo, da so na Slovenskem tri stranke, namreč ena verska stranka, to je SLS, ena napredna, nekdanj liberalna, ali takozvana svobodomiselna, protiverska stranka, in potem socialno - demokratska stranka. Poslužil se je zopet načina, ki je bil pred vojno v navadi, da je izrabljaj prižnico za politične namene in ne za razlago vere, kateremu namenu ima služiti svetišče. Vprašamo ga, zakaj je sezidal tako veliko društvo, ali nima tamkaj dosti prostora za politične shode. V cerkvi ne potrebujemo nobene reklame, ne za našo, niti za kako drugo stranko, pač pa božjega nauka in malo več pobožnosti in ponižnosti, ne pa take odurnosti, kakor pravi pravcati avstrijski uradnik Šusteršičeve baže. Njegova agitacija v cerkvi se niti poštenim članom SLS ni dopadla in sicer zato ne, ker pri tukajšnji novo organizirani SLS ni niti v odboru, niti član, pač pa še vedno privrženec šusteršičanstva. Ali se veste še spominjati, kako ste delali reklamo za »Resnico«, ko ste članom pripovedovali: No, letos naj le še bo, drugo leto se bo tako samo »Resnica« dobivala. Nam je le všeč to postopanje, ker s tem pridobiva organizacija JDS vedno le novih članov.

Iz Kandije pri Novem mestu nam prihaja novoletna vest, da se je očetu Štemburju vendarle prevrnili županski stolec, na katerem se je toliko let proti vsem božjim in človeškim postavam trdovratno držal. Štemburju ni bilo toliko za župansko čast, ampak za ogromen dobiček, ki ga je obenem tudi kot gostilničar vlekel vsa ta leta. Znano je bilo že davno, da je vsakdo, ki je kaj želel imeti od občine, oziroma od županstva, moral vsako najmanjšo uradno zadevo drago plačati. Štembur namreč ni županoval v občinski pisarni, marveč v svoji — gostilni. V občinsko pisarno je namenoma vzel za tajnika nekega reveža na duhu in telesu, ki še svoje lastne pisave ni znal prav brati, in ki ni razumel ničesar, ali pa ki ni smel ničesar samostojno storiti, ampak je moral vsakogar poslati, če za drugega ne, vsaj za podpis, k »gospodu županu«. Pa o tem se bomo še pogovorili. Tekom te vojne pa je Štembur napravil občanom, zlasti revnim, toliko krivic, da je ljudska nevolja prikipela do vrhunca potrpežljivosti. Ko je pred kratkim dal razglasiti, da bo občina imela v novem letu plačati po 70 odstotkov občinske doklade, je po celi občini kar zavrelo. Tedaj se je od vojakov se vrnivši Pirnar z Broda zavzel za svoje občane, organiziral je protestni shod, ki je dan po sv. Štefanu izrekel smrtno obsodbo nad Štemburjem županovanjem. — Štembur je moral odstopiti, tako tudi ves njegov kimovski odbor in prevzeti tudi vojno posojilo, ki ga je občina brez vprašanja občanov ponudila stari Avstriji.

Iz Kočevja. Krepko se je jelo gibati do slej od Nemštva tako surovo zatirano kočevsko Slovenstvo, raztreseno po vseh 20 kočevskih, po zagrizenih Kočevjarjih obljudenih občinah. Že leta 1917. se je jelo probujati ter na tistem spoznavati; letos smo na tistem izvedli ljudsko štetje, ki je pokazalo, da nas je na Kočevskem dobra tretjina prebivalstva, od teh večina krepki, samostojni kmetje. V mestu Kočevju smo našli previdne in energične voditelje, za narodni praznik dne 29. oktobra smo se organizirali, razobesili vsi naenkrat slovenske trobojnice raz svoje hiše in priredili javen obhod po mestu pod slovensko trobojnico. Odkar obstoja Kočevje, se je to prvokrat zgodilo, prvokrat je tu donela in odmevala krepka slovenska pesem, prvokrat se je govoril v Kočevju javen slo-

venski govor. Kočevarji so stiskali svoje prej tolikokrat na slovenskih hrbitiščih utrjene pesti; to pot so jih stiskali v onemogli jezi, ker žalibog — položaj so umevali popolnoma pravilno! Slovenec je tudi na Kočevskem prenehal biti hlapec; hoče biti in tudi bo na svoji zemlji svoj gospod, kar naj različne schulvereinske, südmarkske in volksratovske veličine izvolijo vzeti enkrat za vselej na znanje!

V varovanje skupnih narodnih interesov se je ustanovil Narodni svet za Kočevsko; sestavljen je iz vseh slovenskih političnih strank (predsednik dr. Sajovic od JDS., I. podpredsednik prof. Watzl SLS, II. podpredsednik socijalni demokrat Benčina) ter ima svoja postavno odobrena pravila. Njegovo delovanje se čuti povsod osvežujoče; le žal, da nekateri člani Narodne vlade v občudovanja vrednem nepoznanju razmer in preko NS, edinega reprezentanta slovenskega ljudstva na Kočevskem, streljajo debele kozle v nemalo narodno, da ne rečem tudi državno škodo. Tu bomo izpregovorili enkrat odločno besedo! Ker na ljubo nemu strankarskemu vaškemu politiku iz Ribniške doline ne bodo republikanski njegovi somišljeniki v Narodni vladi žrtvovali kočevskega Slovenstva, — zato jim osebno garantiramo!

S Kočevskega. Na državni praznik Jugoslavije dne 15. decembra smo priredili pod firmo Narodnega sveta za Kočevsko kočevski Slovenci manifestčno zborovanje z javnim shodom. Nad 300 mož iz celega Kočevskega se je udeležilo shoda. Dr. Sajovic, prof. Watzl in kaplan Pirkovič so kot ljudski govorniki očrtali pomen praznika, nakar se je ob splošnem navdušenju ljudstva poslal poklonitveni telegram prestolonasledniku in regentu Aleksandru v Belgrad. Že 19. decembra je dospel na predsednika Narodnega sveta za Kočevsko dr. Sajovica osebni odgovor Njegove kraljevske Visokosti Aleksandra, ki se je kot blisk razširil po Kočevskem in vžgal srca vseh. Glasi se:

Narodnemu svetu

Kočevje.

Kočevskim Jugoslovanom, dolgo zatiranim, sedaj svobodnim in ujedinjenim s celim narodom, iskrene pozdrave. — Aleksander. Zares kraljeve besede! Na mah si je osvojil srca vseh!

Iz Kočevja. Laška nenasitna pohlepnost, koroških Nemcev zavratnost ter že smešna neugnanost preljubih naših Kočevarjev, so razjarili tudi kočevske Slovence. Ustrezajoč ljudski želji, je torej priredil dne 29. decembra Narodni svet za Kočevsko javen ljudski shod v Kočevju, na katerem so prišla na razgovor vsa pereča jugoslovanska vprašanja. Shoda se je udeležilo 600—700 mož — v Kočevju doslej tudi od Kočevarjev še nedoseženo število! Imenom NS je v krepkih besedah otvoril shod živinozdravnik Peter Miklavčič; prvi govornik dr. Sajovic je v poljudni obliki in zgodovinski luči razjasnil svet preustvarjačo samoodločbo narodov ter v živem nasprotju z njo proti volji jugoslovanskega ljudstva izvršeno zasedenje našega ozemlja po Italijanih, predložil je zle gospodarske, kulturne, vojaške in nedogledne politične posledice tega zasedenja, ki mora, ako bo trajno, brezpogojno voditi v bližnjih 25. letih do nove svetovne vojne. Svoja izvajanja je tolmačil z zemljevidom, kar je umevanje znatno poglobilo. Kaplan Pirkovič je navedel konkretne slučaje v dokaz, kako Italijani zlorabljajo naročilo entente v svoje sebične namene ter z živahnimi, zanešenim govorom segel vsem do srca. Prof. Watzl se je v ganljivih besedah spominjal tužnega Korotana, dokazal neovrgljivo naše pravice do zibelke naše državnosti, Gosposvetskega polja, ožigosel samovlastno in zavratno postopanje koroškega Nemštva, ki se ga nauki svetovne vojne očitno niso še prav nič prijel, ter predložil v primerni luči postopanje Kočevarjev pred in med vojno ter stavil tozadevne resolucije, glede Kočevarjev zlasti kot smernice za prihodnost, ki so se vse soglasno sprejele. — S krepkimi živimi kliči na Jugoslavijo se je zaključilo to, za kočevske Slovence velepomembno zborovanje.

— V Žužemberku je bil sklican v nedeljo 29. m. m. shod zaupnikov zaradi ustanovitve krajevnega organizacije J. D. S. Prišlo pa je iz celega okraja toliko zavednih mož in mlade-

ničev, da se je moralo vršiti zborovanje na dvorišču Pehanijeve gostilne, kjer so poslušalci stoječ v snegu vztrajali skoraj dve uri ter z velikim zanimanjem sledili izvajanjem govornikov. Zborovanje je otvoril z lepim nagovorom sklicatelj g. notar A. Carli, nakar je govoril Ante Beg iz Ljubljane o prerojeni stranki in njenem programu ter o vseh perečih dnevnih vprašanjih. Da so poslušalci dobro razumeli vsa izvajanja, pokazali so s tem, da je podpisalo takoj po zborovanju strankine izjave nad 250 somišljenikov ter si 17 izmed njih naročilo »Domovino«. Z velikim navdušenjem so bile tudi sprejete znane strankine resolucije. Lahko trdimo, da tako impozantnega zborovanja z enotnim navdušenjem še ni bilo v Žužemberku. Za tako krasen prepoved v okraju gre glavna zasluga neumorno delavnemu in splošno priljubljenemu voditelju g. notarju Carliju, neposredno pa so pripomogli k temu tudi »pokojni« župan in posl. Vehovec, župni upravitelj Gnidovec in nemškutarski župan v Dvoru Primz s svojo protinarodno politiko. Kolo časa se vrti, prvega je že zmečkalo, glede drugih dveh pa je tudi skrajni čas, da ju poklicani činitelji čimprej odstranijo. — Po shodu se je ustanovila čvrsta krajevna organizacija Jugoslovanske demokratične stranke, ki si je izvolila sledeči odbor: Predsednik notar Anton Carli, namestnik Gustav Kerne, davčni naduprav., tajnik Josip Skrem, namestnik Stane Pehani, blagajnik Rudolf Podboj, namestnica Josipina Obet, Odborniki: Alojzij Medved, Alojzij Smerke, Peter Mokorel, Fran Lavrič, vsi iz Žužemberka, Miha Mirtič, Janez Hrovat, Franc Može, Janez Klinc, vsi iz Dvora, Jernej Lavrič, Dominik Legan oba iz Ajdovca, Lorenc Novak, Viseje, France Pečjak, Hivje, Alojzij Polajnar, Smihelj, Ciril Dekval, Ambruš, Janez Valant, Prapreče.

Iz Poljanske doline. Krajevna organizacija jugoslovanske demokratične stranke ima svoj letni sestanek na Sv. treh kraljev dan v Poljanah ob 2. uri popoldne v gostilniških prostorih Greg. Peternele — Pri Polonovcu. Pridite vsi somišljeniki našega duha in misli, da se pomenimo o naših novih razmerah in o delovanju stranke v novem letu. — Veselični dnevi o združenju nas Jugoslovanov so nekoliko potihnili. Naše ljudstvo je obče zadovoljno in veselo, da se je oteslo tujega jarma. Najbolj priprosti kmetovalci uvidevajo, da je to le pravično, da se je vse tako izpeljalo. Čuda tudi ni. Kdor je količjak občutil in imel le malo svetovne sodbe, ta je moral že lani spoznati nemško nasilje in prusko ošabnost, pod katero smo bili obsojeni v smrt. Tako večina prebivalstva v dolini, a ne vsi. Veliko jih je še takih in celo večina Šusteršičancev-duhovnikov in drugih, ki so se sicer uklonili razmeram, a v njih srcih pa vlada nekak srd, da je prišlo tako, kajti do zadnjega so verjeli v zmago Habsburgocev, teh naših največjih zatiralcev in narodnih ter obče človeških izžemalcev. No, pa upajmo, tudi ti bodo ta gnev počasi zamenjali z razmerami in se z njimi sprijaznili. — Sedaj prihaja na dan, kako je denuncijanstvo, ali naznanjenje slabih patrijotov med vojsko bujno cvetelo. Ovađenih je bilo veliko število posameznih oseb celo večkrat, a tudi celo posamezne vasi v celoti. Šusteršičev plevel je bujno rasel, a nazadnje le pozebel. Oni so šli in bodo še šli, mi pa ostanemo kakor smo bili. — Strah pred Italijani, ki jih imamo v zgornjih koncih doline, se je podel. Smo brez skrbi, naše vrle srbske čete skrbe zato in so že dale opetovano dokaz, da za ped ne naprej. Končno veselo, srečno novo leto vsem bralcem »Domovine« v dolini, katero število se naj v novem letu, če ne potroji, a najmanj podvoji.

Iz Ribnega pri Bledu. V nedeljo, dne 29. decembra 1918 je priredila JDS pri nas javen shod, ki se je vršil ob 3. uri popoldne v šoli. Shod je bil nepričakovano dobro obiskan. Udeležili so se shoda skoraj vsi posestniki in veliko število naraščaja. Izostale so žene in dekleta, katere je župnik pridržal v cerkvi. Tudi je hotel župnik shod na ta način preprečiti, da je kot predsednik krajnega šolskega sveta prepovedal zborovanje v šoli ter zaklenil prostor, ki jil od občanov določen za zborovanje. Radi tega je bilo občinstvo do skrajnosti razburjeno ter je hotelo s krampi razbiti vrata in s silo vdreti v šolske prostore. Nasilje sta preprečila govornika dr.

Šemrov iz Kranja in notar Pegan iz Radovljice, ki sta bila od domačinov na shod povabljeni. Shodu, ki se je moral vsled župnikove strankarske zagrizenosti vršiti v mali sobi prvega nadstropja šole, je predsedoval France Valant, posestnik iz Bodešča. Govornika sta v poljudnih besedah razložila pomen in korist ujedinenja s Srbijo v eno celoto, pojasnjevala krivično zasedbo naših krajev po Italijanih, predavala o programih različnih političnih strank ter posebej še razložila in tolmačila strankin program. Sprejeta je bila soglasno znana resolucija s pristavkom, da se šola podzdravi, ter učiteljstvo s pravično regulacijo plač postavi na proste noge. Ustanovila se je tudi krajevna organizacija JDS ter so bili v odbor izvoljeni: Fr. Valant, posestnik iz Bodešča (predsednik), Janko Vrežec, nadučitelj (tajnik), Anton Dežman, Koritno (blagajnik), Simon Janša, Koritno, Jakob Ferjan, Bodešče, Janez Justin, Ribno in Tomaž Črv, odborniki.

Iz Žirov. Naši Sokoli so priredili na dan sv. Štefana v »Sokolskem domu« veselico z igro »Krivoprisežnik«, ki je izredno dobro uspela. Sokolska dvorana, ki je največja v Žireh, je bila natlačena polna. Tukajšnji visokošolec g. Fr. Kavčič je navdušeno pozdravil občinstvo in navzoče srbske vojake in spodbujal k nadaljnjemu vztrajnemu in resnemu doslednemu delovanju. Za njim je govoril tukajšnji srbski častnik, ki je v lepem govoru opisoval boje srbskega naroda za osvobodjenje Srbov najprej izpod turškega in slednjič izpod avstrijskega robstva. Še sedaj po zmagi demokratizma nad pošastjo nemškega militarizma, se steza italijanska pohlepnost po našem ozemlju in želi na naš račun zadostiti svoji nenasitnosti. — Igralci so rešili izborni svoje vloge in želi za svoj trud pohvalo občinstva. Vsa čast gre dramatičnemu odseku, ki se trudi brezplačno v korist društva in pripomore k vzgoji ljudstva. Veselični dobiček presega po visokosti vsako dosedanje slično prireditev v Žireh. Upati je, da se »Sokol« v kratki dobi oprosti svojega gospodarskega nasprotnika dolga, ki mu je nastal z graditvijo obsežnega »doma« in potem prične še uspešnejše delovati za povzdigo prebivalstva, zlasti za vzgojo mladine. Veselo znamenje je tudi to, da so prenehali oni surovi strankarski boji, ki so splošnosti škodovali in nikomur koristili. Želeti je, da bi ostalo sedanje plemenito in potrebno tekmovanje za kolikor možno popolnost.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Dne 26. decembra so se zopet sestali bivši člani Sokola »Sv. Križ - Kostanjevica« v namenu, da društvo po dolgih 4 in pol letih ožive. Ker je tvoril do zadnjega časa Sv. Križ in Kostanjevica skupaj le eno društvo in ker se je vsled tega delovanje v vsakem oziru cepilo, se je sklenilo, ustanoviti v Sv. Križu samostojno telovadno društvo. Začasno se je ustanovil pripravljalni odbor, kojemu predseduje bivši načelnik Alojzij Colarič; Horvat Joško, Stritar Joško, Pisansky Albin, bratje Kodrič Anton, Franc in Janez so pa bili izvoljeni odbornikom. Ugotovilo se je, da so bili vsi izvršujoči in deloma tudi podporni člani ves čas vojne pri vojakihi — večina nad 20 mesecev nepretrgoma na bojišču —, vrnili so se pa — izven enega padlega in enega invalida — vsi še dokaj zdravi in le neznatno poškodovani. — Za društvo se je pri tej priliki nabralo 72 kron. — Bratje! Vztrajajte pri započetem delu. Vse osebnosti naj odpadejo. Neumorno delo bo rodilo obilen sad, prihodnosti se boste veselili. Zaprekam kljubujte in ne omahujte. Naša mlada Jugoslavija nujno potrebuje zrelih mož, a zrele postaneš le tedaj, če si član organizacije, katera krepi dušo in telo. Širite društveno idejo med onimi, kateri jo še ne poznajo. Čas je zlato, zato neumorni pri delu. Na zdar! — y. — Krajevna organizacija JDS se je ustanovila v Sv. Križu pri Kostanjevici dne 26. decembra 1918. Za predsednika je bil izvoljen Josip Kodrič, za tajnika Ivan Malnerič in za blagajničarko gospa Anica Didekova.

Razno iz Celja. V Celju se je praznoval narodni praznik zelo slovesno. Brzojavne pozdrave so poslali iz Celja v Belgrad: Narodni svet, Sokol, krajevna organizacija JDS, slovensko dijaštvo in odbor podružnice Ciril - Metodove družbe v Gaberju pri Celju. — Dne 23. decembra zvečer se je zgodila na tukajšnjem kolodvoru velika nesre-

ča, ki je zahtevala sedem žrtv. — Tukajšnji nemški dijaki hočejo iti s slovenskimi v Pariz v šole. Naj gredo k materi Germaniji, za katero so se ob vsaki priliki navduševali. Nemška gimnazija se je spremenila v slovensko, za nemške dijake ostanejo paralelke. — Sin denuncijanta dr. Ambroschitscha je dne 27. decembra klopotal slovenske dijake. Pobalina so takoj zaprli. Po policijski kazni je bil izpuščen; proti njemu teče sodna preiskava. Oče njegov pa je bil tisti, ki je v Gradcu že pred 14. dnevi razširjeval vest, da bodo železničarji v Jugoslaviji štrajkali. — Dognalo se je, da je šlo 6—8 vagonov za Celje namenjenega sladkorja v Trst, z dobičkom po 140.000 kron pri vagonu. V to kupčijo so bili zapleteni celjski postajenačelnik Stoppar in bivši poslovodja celjske sladkorne zveze Hubert Wagner. Oba so zaprli. Stoppar je dobil 90.000 kron nagrade, da je pomagal goljufati. Zaprli so tudi postajenačelnika v Laškem trgu. Izpustili so jih proti visokim kavcijam. Preiskava se nadaljuje.

Tedenske vesti.

— **Obletnica Vodnikove smrti.** Dne 8. januarja 1919 praznuje slovenski narod stoletnico smrti prvega svojega pesnika Valentina Vodnika. Poverjeništvu za uk in bogočastje odreja, da se proslavi ta dan na vseh šolah s primerno šolsko slavnostjo. Z ozirom na to, da je v tem šolskem letu odpadlo premnogo šolskih dni, naj se po šolski slavnosti pouk nadaljuje.

— **Shod JDS v BERICEVEM.** V nedeljo 29. decembra 1918, popoldne priredila je krajevna organizacija JDS za občino Dol pri Ljubljani javen ljudski shod v BERICEVEM. Vsi prostori Gradove gostilne so bili nabito polni mož in fantov, žena in deklet, ki so pazljivo sledili izvajanjem govornikov dr. Klepca in dr. Laha, ki sta pojasnila pomen ujedinenja s Srbijo in Črno goro v eno državo, naš gospodarski položaj, trpljenje našega ljudstva na Koroškem in v po Italijanih zasedenih deželah in program Jugoslovanske demokratske stranke. Sprejete so bile soglasno in z odobravanjem resolucije v smislu izvajanj govornikov, zlasti ona, ki protestira proti zasedbi naših pokrajin po Italijanih. Shodu je predsedoval g. župan Šimenc, ki je po dvehurnem zborovanju zaključil lepo uspeli shod z vzklikom na našo Jugoslavijo. S himno »Lepa naša domovina« in »Hej Slovani« končal se je ta lepo uspeli shod JDS.

— **Shoda JDS v Begunjah in Žirovnici na Gorenjskem.** V nedeljo 22. decembra sta se vršila v Radovljiškem okraju dva jako lepo vspela shoda, ki jih je priredila JDS v Begunjah in v Žirovnici. V Begunjah so napolnili zborovalci prostore Avsenekove gostilne do zadnjega kotička ter prav pazljivo sledili poročilom govornikov dr. Mirko Trillerja iz Radovljice, dr. Iv. Kavčiča in tehn. Frana Legata iz Lesec. Na shod je prišel tudi tamošnji g. kaplan, ki je lojalno priznal, da so bila izvajanja govornikov taktana in pravilna. Shod je prav spretno vodil gospod Franc Žnidar, ki bode z g. Rudolfom Gašperinom izvedel krajevno organizacijo JDS v Begunjah, kjer število naših pristašev dnevno raste ter je organizacija nujno potrebna. V Žirovnici se je vršil shod ob treh popoldan v gostilni »pri Kuntu«. Kljub protishodu, ki ga je priredil istočasno g. župnik Lavrič so bili obsejni prostori nabito polni in pod vzornim predsedstvom g. nadučitelja Ažmana sta poročala dr. Triller in dr. Kavčič na splošno zadovoljnost zborovalcev. Na Žirovnici je zanimanje za JDS zelo živahno in gg. nadučitelj Ažman in Kržišnik mlajši bodeta imela pri organiziranju JDS istotam kmalo navdušenih pristašev in zmožnih sodelavcev. Gorenjci, krepko na noge! Na obeh shodih so bile enoglasno sprejete predlagane resolucije JDS in ogorčeno so protestirali zborovalci proti zasedenju jugoslov. krajev po Italijanih. Zborovalci so zahtevali podžavljenja šol in izboljšanja učiteljskih plač

ter poslali nj. visokosti kralju Petru in regentu Aleksandru udanostne pozdrave.

— **Shoda JDS v Mošnjah,** ki se je vršil preteklo nedeljo v gostilni g. Praprotnika, se je udeležilo lepo število zavednih občanov. Gg. J. Špicar, dr. Dolžan in J. Šega so poročali o splošnem političnem položaju, o potrebi ujedinenja SHS v enotno monarhijo, o razmerah na jugoslovanskem ozemlju in pojasnili program JDS. Zborovalci so pazno sledili poročilom in z ogorčenjem protestirali proti nasilstvom Italijanov in Nemcev na našem narodnem ozemlju. Odposlala se je tudi udanostna brzojavka našemu kralju Petru in regentu Aleksandru. Mnogo zborovalcev je takoj prijavilo svoj pristop k JDS.

— **Shod v Št. Janžu pri Spodnjem Dravogradu.** Dne 5. januarja 1919 se vrši v Št. Janžu pri Spod. Dravogradu velik jugoslovanski shod, katerega priredi Narodni odbor za okrožje Spod. Dravograd. Ker je bilo divjanje nemških razgrajev ravno na šentjanskem shodu, dne 7. aprila 1918 vzrok, da je cel civilizirani svet spoznal nasilnost Nemcev, kateri je bil izpostavljen naš slovenski narod, je pričakovati, da se tega shoda udeleže vsi Slovenci iz bližnje in daljne okolice, da izrazijo svojo hvaležnost vsem, ki so nam pripomogli streti verige, v katere nas je vklepal skozi stoletja oholi Nemec.

— **Slovensko obrtno društvo v Celju** priredi občni zbor in obrtni shod v ponedeljek, dne 6. januarja 1919 ob 11. uri popoldan v mali dvorani »Narodnega doma« v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. O bolniških blaginjah in zavarovalnicah zoper nezgodo. 3. Uporaba električnega toka iz Fala. 4. Vprašanje koncesij. 5. Obrtni kredit. 6. O ustanovitvi stanovskega časopisa.

— **Na občnem zboru Gospodarske zveze v Ljubljani** dne 23. grudnia 1918 se je sklenilo sledeče: Želje zadrugarjev, naj se razmerje med zadružništvom in Kmetijsko družbo pravilno uredi, da prevzame Kmetijska družba tehnično poučni del stanovske samopomoči kmečkega stanu, zadružništvo pa trgovsko gospodarske posle, je jako stara. Že 27. junija 1905 je prvi občni zbor Gospodarske zveze sklenil resolucijo v tem zmislu. Podobne želje so se izražale na mnogobrojnih zadružnih zbiorih in sestankih. Da se to vprašanje kljub temu do danes ni rešilo, je iskati vzroka v političnih razmerah. Ker so politične zapreke sedaj odpadle, je letošnji občni zbor Gospodarske zveze zopet soglasno za to, da se ta zadeva končno reši v zadružnem smislu. — Člani Gospodarske zveze so z zanimanjem zasledovali delo za koncentracijo zadružništva v novejšem času. Mnenju, ki se je splošno zavzemalo, da slovensko zadružništvo potrebuje skupne blagovne nabavne centrale, se pridružuje Gospodarska zveza popolnoma in bo naloge, ki jo v tem oziru zadenejo kot najmočnejšo slovensko zadružno blagovno centralo, z veseljem izpolnila in vse storila, da se koncentracija pospeši in splošno odobravana misel realizira.

Narodni svet za Mežiško dolino na Koroškem je poslal povodom ujedinenja sledečo brzojavko regentu Aleksandru v Beogradu. Narodni svet za Mežiško dolino na Koroškem, zbran pri svoji seji dne 23. decembra 1918, prevzet od duha popolnega ujedinenja in demokratizma pozdravlja iz vse duše nerazrušno jedinstvo vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev na njihovem celem teritoriju, želeč skorajšno odrešitev tudi onih Jugoslovancev, ki še danes trpe pod kruto silo Italije, Madžarov in Nemcev. Bog živi našega vladarja Petra, našega regenta Aleksandra kot predstavitelja naše krvi, naše pravde, naše svobode, našega jedinstva, trpljenja in vstajenja. Narodni odbor največjih industrijskih, dosedaj brezpravnih koroških občin: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna, Tolsti vrh, Kotlje, Št. Danijel in Libeliče.

Slovenske občine, slovenska društva! Slovenske občine, slovenska društva, protestirajte zavedno in odločno proti italijanskemu nasilju! Nabirajte podpise! Protesting pošiljajte potom Narodne vlade SHS v Ljubljani skupni jugoslovanski vladi v Beograd. Položaj je resen!

Gospodarstvo.

Popis in zaznamovanje vojnega posojila in bankovcev. Pri danih razmerah, zlasti pri zadolženosti stare Avstrije, je nemogoče, da bi se mogli udeležiti likvidacije po deležu našega prebivalstva. Zato moramo skrbeti, da varujemo naše prebivalstvo z zamenjavo bankovcev avstro-ogrske banke za nov denar naše države in s prevzetjem onega dela vojnih posojil, ki je v rokah naših sodržavljanov, zlasti mladoletnih, hranilnic in občin, v kolikor bo to z ozirom na gospodarsko moč naše države mogoče. V to svrhu je na vsak način v enem kakor drugem slučaju potreben popis vseh, na našem ozemlju se nahajajočih bankovcev in vsega v naših rokah se nahajajočega vojnega posojila. Seveda je treba obenem preprečiti uvoz bankovcev in vojnega posojila. Naše prebivalstvo naj torej pomni, da bi se vse to zgodilo le v varovanje naših lastnih koristi, vsled česar naj z zaupanjem in razumevanjem položaja podpira tako akcijo, če bi se merodajni krogi k isti odločili. Zanašamo se, da bo Narodna vlada v Belgradu tozadevno storila odločilen korak ter s tem dokazala, da hoče biti prava zaščitnica gospodarskih interesov cele Jugoslavije.

— **Finančna naredba glede valute.** Finančni minister dr. Ninčič je izdal tole naredbo: 1.) Prepoveduje se uvoz avstrijskih kron in bolgarskih levov na dosedanje ozemlje Srbije in Črnegore. 2.) Zabranjuje se uvoz avstrijskih kron in bolgarskih levov iz tujih držav na ozemlje kraljevine SHS. 3.) Dovoljuje se, da lahko poedinci sabo nosijo največ 1000 kron ali levov. 4.) Prepoveduje se izvoz denarja z ozemlja dosedanjih kraljevin Srbije in Črnegore, kakor tudi z ozemlja SHS. 5.) Ves denar, ki bi ga kdo skušal v nasprotstvu s to naredbo spraviti iz države, odnosno v državo, se mu zapleni na korist državne blagajne. S krivcem je postopati kot s tiho-tapcem.

Kaj je z orodjem in stroji? Med vojno je zmanjkalo enega in drugega. Mnogo orodja je obležalo potrtega, ker je manjkalo železa in kovaških rok. In s stroji se je ravno tako godilo. Škoda, ki jo imamo zaradi tega pri našem gospodarstvu, je ogromna. Mnogi stroji sploh niso več za rabo in ker jih trenutno ni mogoče nadomestiti, zaostaja vse delo. Ljudem manjkajo slamoreznice, manjkajo noži, tako da še krme ne morejo rezati. Najhuje se to čuti po krajih, ki so primorani varčevati s krmo, pokladati slamo in jo mešati z deteljo. Od zunaj pa danes ni mogoče dobiti nobenih strojev, dokler se razmere znova ne uredijo. Sedaj po zimi je čas, da pregledamo vse naše orodje in ga damo v popravilo. Pregledajo naj se plugi, brane in drugo poljedelsko orodje in naj se vse do tega časa popravi, da ga je mogoče spomladi rabiti. Kar si moremo orodja sami pripraviti in popraviti, dajmo ga doma v roke vzeti, vse drugo naj se pa izroči domačemu kolarju in kovaču. Če manjka železa, pomagajmo si s starim železjem, ki nam bo sedaj prav hodilo. Potrebni les pa nam je pripravljati že sedaj, tudi za naše prihodnje potrebe. Sploh je vso letošnjo zimo pridno porabiti, da se vse to pri orodju popravi, kar se je v vojnih letih pokvarilo in potro.

Listnica uradništva in upravnštva.

Zadnji številki smo priložili poštne polžnice ter prosimo naročnike, da takoj poravnajo naročnino za leto 1919. S tretjo številko smo primorani vsakomur ustaviti list, kdor ne plača naročnine. — Dopisnike prosimo, da pišejo le na eni strani papirja, ker bomo sicer primorani dopise metati v koš.

Gospodu profesorju V. — Vaš dopis poslali smo piscu članka »Pomislite Slovenci«. Ker nam je na tem, da ne delamo nikomur krivice, povrnemo se na zadevo v eni prihodnjih številkih.

Odgovorni urednik: Emil Vodeb.
Tisk »Narodne Tiskarne« v Ljubljani.

Izdaja: Konsorcij »Domovine«.

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tekoče leto 12 K, za pol 6 K.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Uredništvo in upravnštvo:

Sodna ulica št. 6, pritičje desno.

Inserti po dogovoru.

Naročite

Ljubljanski Zvon

najboljši slovenski leposlovni list. Izhaja vsak mesec in stane za celo leto 30 K, za pol leta 15 K. List ima zabavno in poučno vsebino. Prihodnje leto bo priobčeval poleg krajših povesti, novel in pesmi, velik zgodovinski roman dr. Ivana Tavčarja, ki se vrši v Škofjeloški okolici.

Novi naročniki se bodo sprejemali radi pomanjkanja papirja samo do 20. januarja 1919.

Ljubljanski Zvon se naroča pri **Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica šte. 6.**

Javen razpis.

Razpisuje se kolodvorska gostilna na Jesenicah. Kolkovane prošnje z višino ponudbe in eventualnimi spričevali o sposobnosti in narodnosti, je vložiti do **10. januarja 1919** zapečatene in kuvertirane pri ravnateljstvu državnih železnic SHS v Ljubljani, oddelek II.

Na ovoj naj bo: **Oferta za kolodvorsko gostilno Jesenice.**

Industrija za razsvetljavo

društvo z o. z.

Maribor ob Dravi, Gosposka ulica šte. 5.

Električne naprave za razsvetljavo za mline, žage in druge kraje.

**: Električni motorji, električni gladilniki, :
električne žepne svetilke.**

Varnost kapitala.

Kdor si hoče kapital za poznejšo dobo zasigurati, naj se zavaruje pri
**„Prvi češki splošni delniški zavarovalni
družbi „Koruna“ v Pragi“.**

**Zastopstva po vseh slovenskih krajih, za Kranjsko v
Ljubljani, Dalmatinova ulica 7, A. KLUN.**

Glavni ravnatelj te družbe je moral k vojakom, ker je znal braniti zavod pred avstrijskim vojnim posojilom.

„CROATIA“

Ustanovljena
leta 1884.

Ustanovljena
leta 1884.

ZAVAROVALNA ZADRUGA V ZAGREBU

sprejema pod najugodnejšimi pogoji in najmodernejšimi tarifi ponudbe na zavarovanje proti škodi po ognju in streli ter razbitju steklenih šip, zavarovanje na doživetje in smrt, kakor tudi zavarovanja proti vlomu in telesnim nezgodam.

Prospekti se pošiljajo brezplačno in poštne prosto.

Glavni zastopnik za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Stanko Jesenko, Ljubljana, Stari trg št. 11.

Uradne ure ob delavnikih od 8—12 in od 2—6.

Slovenci, podpirajmo domačo jugoslovansko zavarovalnico!

Sposobni zastopniki sprejmejo se za vse kraje slovenske domovine.

Licitacija konj.

Od strani državne žrebčarne SHS na Selu pri Ljubljani, bosta v soboto, dne 4. prosinca 1919 ob 9 uri dopoldne na dvorišču imenovane žrebčarne prodana dražbenim potom sledeča žrebec in kobili:

žrebec šte. 410, Elson, rjavec s podolgovato liso, 16 let star, noriške pasme, 174 cm visok:

žrebec šte. 445, Cicero-Rubin, rjavec z zvezdo, 8 let star, noriške pasme, 171 cm visok;

plemenska kobila šte. 2, Kastanie, rjavka. 14 let stara, 160 cm visoka in

plemenska kobila šte. 31, Dahoman XV.8, rjavka, 10 let stara, 157 cm visoka.

Kupci morajo prinesiti povodce s seboj.

Državna žrebčarna SHS na Selu pri Ljubljani.

VINO

belo in črno leta 1913-1918
izvrstne kakovosti najboljših
vrst, prodaja na drobno in
na debelo

tvrdka Stiić i drug Sisak

trgovsko društvo in veletrgovina z vinom.

Vzorke izdaja in naročila sprejema za nekoliko dni zastopnik trgovine v Ljubljani, hotel Union, soba št. 75.

∴ Naročajte in širite ∴

„DOMOVINO“

ki stane letno 12 K, pol-
letno 6 K, mesečno 1 K.

Pobarvano blago

(črno, rdeče, modro, rjavo itd.) starih ponošnih, obledelih in včasih že zavrzanih oblik je spet **kot novo!**

Domače platno, pobarvano modro, je posebno trpežno.

Za naročila po pošti se uljudno priporoča
Prva in največja parna barvarnica in kemična čistilnica

Josip Reich, Ljubljana

Poljanski nasip števil. 4.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavica . . . K 10,000.000.—

Rezervni fondi . . . K 2,000.000.—

Podružnice:

v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu,
Gorici (t. č. Ljubljani) in Celju.

Sprejema

vloge na knjižice in na
tekoči račun.

Nakup in prodaja vseh vrst vrednostnih papirjev, deviz in valut. Vnovčevanje kuponov, izžrebanih zastavnih pisem in obligacij.

Nakazila in kreditna pisma.

Borzna naročila.

Promese
k vsakemu žrebanju.

Posojila
na vrednostne papirje.

Eskontovanje menic.

Sprejemanje
vrednostnih papirjev v
hrambo in oskrbovanje.

Stavbeni krediti.

Aprovizacijski krediti.

Poslovnica
avstrijske državne
loterije.

Največja slovenska hranilnica! Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 3,

je imela koncem leta 1918 vlog K 80,000.000
in rezervnega zaklada „ 2,500.000

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

3⁰/₁₀₀,

Za varčevanje ima vpeljano kmetno domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5¹/₄%, obrestim in proti najmanj 1% ozir. 3¹/₄% odplačevanju na dolg.

**V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.**

Tvrdka: **M. Rosner & Comp.**

veležganjarna v Ljubljani

oddaja cenjenim odjemalcem fino, pristno blago lastnega izdelka:

**slivovico, sadjevec, brinjevec, konjak in
vino vermont**

po ugodnih cenah.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrirana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po čistih

3¹/₄ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje
posojilnica sama za svoje vložnike.

Rezervni zaklad K 1,100.000.

Hranilne vloge K 42,000.000.

Ustanovljena leta 1881.